

Szerkesztőség:

Rimaszombat Koháry-utca 21
szám Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden
közlemény és levelezés

Bétyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Felelős szerkesztő: Dr. DIENES GYULA.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . . . 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Szigorú iskolákat!

Kezdődik az új iskolai esztendő.

Rimaszombat, Rozsnyó, Dobsina, Nagyrőcze és Sajó-Gömör utcái megnépesülnek a szülők és tanulók seregeitől

„Szegény szülők!“ — mondogatta valami-
kor néhai való jó Szabó Gyuri bácsi . . . Hozo-
gatjátok már a gyerekeitek tömegestül a tudomá-
ny csarnokaiba. Mi lesz belőlük?! — Remény-
kedtek, ábrándoztak . . .

Az élet — az a legnagyobb iskola, majd
az mutatja meg.

Átok-e, áldás-e a magasabb iskoláztatás? . . .
Bizonyára áldás!

Csak hogy olyan mint a tűz A kinek való:
főz vele, melegszik mellette. A kinek nem való:
megég mellette.

Ma már a zsákhordó napszámos, a sereg-
beli cigány is — mind „úri“ embernek neveli
a gyerekeit. Gömörmegyében kiváltképp, mert itt
szinte csábit a felsőbb oktatást nyújtó sokféle
tanintézet, melyeknek száma sehol se több, mint
minálunk. Három gimnázium és hét polgári is-
kola évente legalább 2—3000 növendéket vesz
szárnyai alá, a kiből az aggódva reménykedő
szülők majdnem egytől-egyig nagy urat és nagy
úri kisasszonyt szeretnének faragni.

Hogy van-e tehetség a gyerekekben: azzal a
kérdéssel a szülők nem igen tépelődnek, mert
hiszen mindegyik arról van meggyőződve, hogy
az ő fia-lánya a legkülömb valamennyi közt. —
Aztán az urizáláshoz csakugyan van is minden-
kinek tehetsége Magyarországon.

A latájner pályák előzőnlése valósággal átok
a mi népünkön; mely azt hiszi, hogy a külömb-
öző tisztviselői állások a jólét és boldogság el-
dorádóját rejtik magukban, holott jóformán vala-
mennyi csak cifra nyomoruság: tömérdek teher

és társadalmi adózás mellett a megélésre és
családfenntartásra nagyon csekélyke jövedelmi
forrás.

És mennyi sok tudományos pályára szánt
ifjú marad bevégetlen félemler; kész prédája a
nyomornak és elzülésnek, holott ha gazdálkodó,
kereskedő vagy ipari pályára lépett volna: sok-
kal inkább boldogul, mint akár egy egész tu-
czat tisztviselő együtt véve.

Csak az a baj, hogy a mi felsőbb iskoláink
szakoktatást — az egy-két kereskedelmi iskolát
kivéve — ugyszólván semmihez se nyújtanak.
Mindenkit befogadnak, a ki a tandíjat megfizeti
és u. n.: „intelligens“ ember akar lenni.

Visszautasítani senkit sem szabad, mert
abból nagy perpatvar és országos háboruság
keletkeznék.

Igy szaporodik aztán országszerte minden-
felé a szellemi proletáriátus. Az iskolák ugyszól-
ván kényszerülve évről-évre mind bővebben
termelni az ehhez való anyagot. Az ipari, keres-
kedelmi és gazdasági foglalkozások, meg a katonai
pálya pedig alkalmas egyének nélkül szükölköd-
nek. Az igazi jó háziasszonyok is kevesbednek:
megeszi őket még leánykorukban a felsőbb
mathezis és harmadfoku egyenetlek szörnyetege,
holott pedig a „háztartástant“ szorgalmasan tanul-
ják — könyvből és főleg olyan tanítónéniktől,
akik maguk sohase vezettek háztartást

Hogy a magasabb iskolák nem mindenben
nevelnek az életre, annak jórészt maguk a szülők
az okai, a kik olyan pályára szánják gyermekei-
ket, amelyekre nem valók, s a melyekre nincs
is tehetségük.

Itt kell hát valamit a tanítóknak, tanároknak
tenniök!

Semmit mást, mint azt, hogy legyenek az
alsóbb osztályokban kegyetlenségig szigorúak

nézi az óráját. — Ejnye az a Frigyes már megint ké-
sik. Mikor is fogja már a pontosságát megszokni.

Ebéd után Dani, a hü inas megtölti a csibukot,
kikeres rá a tűzhelyből egy szép izzó paraszat, behozza
a szobába, viszi a Frigyes bácsi helyére. Zavartan áll
meg, azután szomoruan sompolyog ki a szobából.

Ha elmegyünk a szobája elé, önkéntelenül is meg-
lassítjuk a lépésünket. Vigyázunk, hogy valamiképpen meg
ne reccsenjen a padló. Frigyes bácsi bizonyosan szun-
dikál. Csitt, esendesen, valahogy fel ne zavarjuk!

Azt mondják az orvosok, hogy azért kellett meg-
halnia, mert rossz volt a szíve. Oh ti orvosok, értetek
is ti ahhoz. Azért kellett meghalnia, mert nagyon is jó
volt a szíve, csupa szív volt az egész ember.

Az utolsó években kezdek fatalista lenni. Azok,
a kik igazán szerettek, a kik igazán gyámolítottak volna
az élet nehéz küzdelmeiben, mind pusztulnak el egy-
más után. Nagyon kevesen élnek már az igen jó embe-
reim közül. Ki tudja ad-e az élet új barátokat? Olyano-
kat mind a régiok voltak, mint a milyen szegény Fri-
gyes bácsi is volt, — bajosan.

Jellemének kizárólagos alkatrészt képezték a jó
szív, a jó kedély és vasakarát.

Jó szívből kifolyólag soha senkitől nem tagadott
meg semmit. Aki tőle kért, az nem kért hiába. Az
egész környék népének szerető édes atya volt, és az
egész környék népe úgy szerette őt, mint édes atyját.
Impozáns médon nyilatkozott meg ez a nagy szeretet a
temetésén. Ott volt azon mindenki, aki csak jöhetett. A
tágas udvar alig tudta befogadni a gyászoló sokaságot.
Temetés után valósággal megröghanták a koszorúkat.
Mindenki akart egy kis emléket vinni magával a jó ur-
tól, és még akinek nem jutott virág, az is elvitte ma-
gával szívébe a legszebb, legszomorubb virágot, — a
megemlékezést.

Jó kedélye megaranyozta egész élete folyását. A
legnagyobb bajaiban, még az utolsó idők nehéz küzdel-
meiben sem hagyta el. Szerette nagyon a fiatalságot.
Hogyisne szerette volna, hiszen az ő lelke is mindvégig
fiatal maradt. Számtalan apró tréfát csinált velünk, és
ha mi eszeltünk ki ellene valami huncutságot, ő neki
tetszett legjobban.

Nagyon szerette nekünk élményeit elbeszélni. Ha
kint voltunk a Tresztyén, este a vadásztól elfáradva,
elpihentünk a vigan pattogó tűz mellé. A gyeppadot be-

az érdemjegyek osztogatásában. Buktassanak meg
irgalmatlanul mindenkit, aki buktatást érdemel.
Ne bocsássanak fel kiméletből senkit a magasabb
osztályokba, mert ott már elkésett az ifju arra,
hogy valami neki való reális pályát válasszon.

Csak a szigoruan megróstatlt anyag kerüljön
a latejnernek közé. Így abból is boldogabb ember
lesz az életben, a ki a rostaaljba kerül.

A szülők pedig ne duzzogjanak és ne kiált-
sanak mindenféle absurd vádakot az iskolákra,
ha a gyerekük szekundákat hurezol haza . . .
Mert az iskola ezzel csak jót akar és tényleg
jót is cselekszik.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete aug. 30-án
Dr. Kovács László polgármester elnöklete alatt közgyű-
lést tartott, melyen jelen voltak a tisztviselőkön kívül:
Abonyi Pál, Baksay István kir. tan., Barna Imre, Ba-
rányi Gusztáv, ifj. Csapó János, Cseh István, dr. Cziner
Miksa, Gasko János id., Engel Adolf, Grosinger Miksa,
Koreny Pál, dr. Kármán Aladár, Lévai István, László
János, Molnár József, Percz Samu, Rábely Miklós, Rei-
necz Zsigmond, Rónay Gyula, Soós Ferencz ács, Szabó
József mézáros, Szabó József kozma, Varga István,
Varga Lajos, Zachar Gusztáv.

A közgyűlésnek 21 tárgya volt. A napirend előtt
dr. Kármán Aladár szólalt fel, annak előbeocsátásá-
val, hogy testületek vagy egyesek megbántása vagy gya-
nusítása teljesen tavol van tőle s nagyátalában rámu-
tatva az anomáliákra, melyek városunkban a jótékonyzél
örve alatt rendezett több táncmulatság alkalmával elő-
fordultak, kérdést intéz a polgármesterhez, hogy ezekről
van-e tudomása, s ha igen, nem látná-e czélszerűnek az
intézkedést, hogy a jótékonyzélú mulatságokon jövőben
a hatóság kiküldöttje legyen jelen a pénztárnál és az
elszámolásnál?

A polgármester nyomban válaszolt s köszönetet
mond szólónak, hogy felemelte szavát ez ügyben, mely-
ről magánaton sajnálattal értesült, s elhatározta, hogy
a közgyűlés jóváhagyása reményében a mulatságokra ki-
küldi az előjáróság egy tagját (helyeslés). Baksay Ist-

terítettük pokrócczal, Frigyes bácsit odaültettük, mi meg
lehevertünk a földre. Akkor aztán elkezdett nekünk me-
selni véghetetlen érdekes dolgokat. A szabadságharci
élményeit, hogy lötték őt ki az utolsó ágyut Schwehat-
nál a vágató osztrak lovasság közé, milyen csodálatos
módon menekültek meg. Aztán a tömérdek vadászkalán-
dot, a sok vaddisznóval való történetét. Elhallgattuk
volna reggelig. Csak mikor a tűz lassanként elhamvadt,
és a felesapkodó lángok helyett a hold ezüstös sugara
világította meg a vadásztanya felét, akkor vettük észre,
hogy későn van már, ideje volna lefeküdni.

Legutoljára tavaly nyáron voltunk együtt vadászni.
Már akkor nagyon rosszul volt. Le akartuk beszélni,
hogy ne jöjjön velünk, maradjon itthon. De ő még
gyengédén össze is szidott bennünket. — Hagyjatok ne-
kem békét! Hogyne bírnék én veletek menni. Mindent
bir az ember, amit akar, csak nem szabad magát el-
hagyni. És jött velünk olyan utakon, a hol a szénégető
szekerek néha két kereke nem ér földet és asztalnagy-
ságu sziklák hevernek a kerékvágás mellett. Már alig
tudott megmozdulni, és vasakarátával mégis elviselte a
legnagyobb fáradságokat.

Az volt neki a legborzasztóbb, hogy az utolsó idő-
ben nem mehetett az erdőbe. Még a halálos ágyáról is
oda vágyott. Halála előtt pár nappal mondta: „hogy
neki is váltsanak vadászejegyet.“

Most már beteljesült a vágya szegénynek, ott nyug-
szik a park fái alatt, a sziklába vágott sirban. Az ár-
nyas lombok szomoruan hajlanak sirja fölé. Néha meg-
meg zizzen a falevél, mintha csak mesélve sutogna
valamit. — Talán az elmúlásról, talán a feltámadásról
regél. Az esti szellő fuvalma tovább viszi a zugást az
erdő felé és a fák ott is megcsóválják lombos koroná-
jukat. Olyan furesán ballasztzik, mintha az egész erdő
egy nagyot sóhajtna.

A nyolcz testvér között most már csak Rudi bácsi
van életben. Az Isten nem jutalmazza meg eléggé a jó
embereket. Ő neki, aki hosszú éveken keresztül a család
feje, testvéreinek fölnevelője és a családi vagyon kezelője
volt, — cserébe ezért a sok fáradságos munkáért ez a
szomorú sors adatott, hogy összes testvéreit sorban elte-
messe.

— Szomorú sors! Olyan erős, spártai lélek kell az
ilyen sok és nagy fájdalom elviseléséhez, mint az övé.
Mi mindnyájan, a kik őt eddig is olyan nagyon

TÁRCZA.

LATINÁK FRIGYES.

1825—1902.

Nem tudok ma írni.

Megharmatosodik a szemem és csak homályosan
látom a betűket.

Nem tudok ma gondolkozni, mert a szomorúság
nem enged. A szív elnyomja az eszt.

Nagy tudományu böles emberek kötetszámra menő
munkáiból megtanultam filozófálni a halál fölött.

Megtanultam hogy a halál az egészen természetes do-
log, a min nem szabad busulni, szomorokolni. Minden őszel
elhervad a virágos mező, megcsörren a száraz falevél és
tavasszal újra pompázik a tarka vadvirágos szőnyeg, újra
kizöldül az erdő . . . Mindeneket szépen megtanultam, de
annak a fekete érzéköporsónak a lábánál mind ellej-
tettem és úgy zokogtam, mint a kik sohasem filozóftáltak
az elmulás, a hervadás fölött.

Es bizony abban a szemünkbe tolóuló könyeseppben
több igazság volt, mint ama böles emberek kötet számra
menő elmélkedésükben.

Szegény jó Frigyes bácsi! Nem tudok egyáltalában
megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy ő nincs többé!
Ott voltam a halálos ágyánál, láttam a halálnak az élet-
tel való borzalmas küzdelmét és még sem tudom elhinni,
hogy örökre elbucszott tőlünk.

Már hat esztendeje augusztus huszonhatodikát min-
dig itt töltöttük Ploszkón. Együtt vagyunk most is
mindnyájan, csak ő hiányzik közülünk. Az ő aranyos jó
kedélye hagyott itt bennünket és helyette beköltözött a
szomorúság szívünkbe. Olyan üres az egész ház. Látszik
mindenyikünkön, hogy igyekeznek a többieket felvidítani.
De mindhiába. Akárhogy próbálunk tréfálkozni, kedélyes-
kedni, mindig csak egy sóhajtás rá a viszhang: — Sze-
gény Frigyes bácsi, ha most itt volna köztünk, mennyi-
vel másképp volna minden!

Eljön az ebéd ideje. Tizenkettőt mutat a ploszkói
csalhatatlan időjelző: a piararajtó árnyéka. Együtt va-
gyunk mindnyájan az ebédlőben, de senki sem ül az
asztalhoz. Várunk valakit. Rudi bácsi háromszor is meg-

ván kir. tan. köszönettel és elismeréssel veszi a felszólalást és az arra adott választ. Minden mulatságra biztosítani kell a termet és a fedett helyiség díját, s a felszólalásban is hangsúlyozott kikötést, hogy a felülfizetések tisztán és érintetlenül a jótékony célra fordítsanak. *Institúción* Eudre szintén helyesléssel fogadja az indítványt, szívesen hozzájárul azzal, hogy a határozat és intézkedés a műkedvelői előadásokra is kiterjesszék. A közgyűlés ily értelemben határozott s a felszólalóval együtt tudomásul vette a polgármester választát.

Az aljegyző és árvaszéki előadói állások egyesítését kimondó határozatot a megyei közgyűlés nem hagyta jóvá, a tamásfalai viczinális uton levő ártéri hid költségeinek kölcsön útján való fedezéséhez azonban hozzájárult.

Az áll. elemi leányiskola építésének 1905-ig való elhalasztását a minister megengedte. A kir. tanfelügyelőség erre vonatkozó átirata s a ministeri rendelet tudomásul vétetett. Ugyanezen miniszter átiratát közli a közgazdasági bizottság, s ebben kimondatik, hogy a város iskolai alapvagyona állampapírokba fektetendő. E tőkét 24186 kor. 92 fillér és kamatait a város felveszi, s miután 10000 koronát az új építkezésre kell fordítani, ezt visszatartja, a többi pedig állampapírokba fekteti, s kérni fogja, hogy a minister folyó és nem kötélyezett papírba való fektetést engedje meg, s ha szükség lesz az összegre, az felhasználhassék.

Ezután bemutatattak és záradékoltattak: a pendeles és szabadkai puszta, továbbá a halászlai jog bérletére vonatkozó szerződések s a Koháry-utczán a járdához szükséges kis telekdarab vétel útján történt kisajátítására vonatkozó szerződés.

A számvizsgáló bizottság jelentése a nyugdíjintézet, kisdudóvi, közpénztári és gazdasági számadások megvizsgálásáról tudomásul vétetett.

A bizottság jelentéséhez Zachar Gusztáv szolt s kívánatosnak tartaná, hogy a számadások címletek szerint vezetessenek, mert csak így lehet tiszta képet nyerni a vizsgálat alkalmával, s ily egyszerű kezelés mellett könnyebb konstatálni, hogy a főkönyv a naplóval összevág-e? Egy bizottságot küldene ki a kezelés egyszerűsítésének tanulmányozására céljából. Percz Samu szintén főfontosságu és elsőrangú kérdésnek tekinti a pénztár helyes kezelését, de bizottság kiküldését nem tartja szükségesnek, mert a belügyminiszter valószínűleg már január 1-én életbe lépteti a rend. tan. városok és községek egyöntetű vagyonkezelésére vonatkozó rendeletét. Dr. Kovács László polgármester felvilágosít, hogy itt a városi vagyonkezelés pontosan eszközöltetett s az teljesen rendben is találtott, csupán a könyvvitel és kezelés nehézsége lehet a kifogás. Ezen pedig segíteni fog a miniszteri intézkedés. — A számvizsgáló bizottság jelentésait tudomásul véve a polgármester elnökléte alatt Id. Glaufl Pál, Zachar Gusztáv és Dapsy József tagokból álló bizottságot küldtek ki a pénztári ügykezelés és számvitel tanulmányozására.

A köz- és adópénztár igazán sok gondnal és körültekintéssel végzett megvizsgálásáról a polgármester részletes jelentést tett, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

Még Koreny Jozsef iparművészeti iskolai növendék segélyezésére 200 koronát szavaztak meg, azután a szegények intézetébe felvettek három orvosilag megvizsgált s „köz-ellátásra szorult” egyént s végül a Kossuth Lajos születésének századik évfordulójára vonatkozólag kimondta a közgyűlés, hogy e napon a képviselőtestület és a város közönsége megünnepeli s a polgármester elnökléte alatt: Baksay István, Bodor István, Id. Glaufl Pál, Czínke István, Dr. Kármán Aladár, Lukács Géza, Molnár József, Percz Samu, Rábelyi Miklós, Singer S. Leo, Szabó József méz., Széman Endre, Törköly József, Dr. Veres Samu, és Dr. Zehery István tagokból álló bizottságot és Glaufl Pál főjegyzőt küldte ki, hogy a bizottság az ünnepélyt rendezze és annak módozatait megállapítsa, ezt a képviselő-testület elé terjessze. Ezzel a közgyűlés estefelé véget ért.

szerettük, ezután még jobban, még Frigyes bácsi helyett is fogjuk szeretni.

Adja Isten hogy ez a nagy szeretet tegye őt még erősebbé a fájdalom elviselésében.

Hozzon az idő számára enyhülést!

Terhes Samu.

LATINÁK FRIGYES.

Augusztus 24-ének kora délutánján egy gyászos ravatal hozta össze vármegyénk vezető egyéniségének s nagy vidék értelmiségének élén vármegyénk közepének egyik zártabb völgyében fekvő regényes ploszkói Latinák kastély udvarára azon ezernyi és ezernyi szomorú halotti gyülekezettel, hogy a szeretet, tisztelet és hála adóját röjják le Gömör-Kishont vármegye egyik legismertebb s legrokonszenvesebb egyéniségének kihült porai előtt. Alig tudjuk, alig akarjuk elhinni, hogy e gyászos ravatalon a „kedves Frigyes bácsi” a régi „tekintetes” ur — Latinák Frigyes nyugszik, s hogy ő már nincs többé.

Elrajzi adatai röviden: született Ploszkón 1829. febr. 29-én, mint Latinák Pál vasgyáros és neje szül. Todt Katalin 7-ik gyermeke. Középkorait Rozsnyón kezdte majd Pöcsönyben fejezte be; majd gazdasági ismeretek szerzése végett a magyaróvári gazdasági akadémiába iratkozott be; honnét is az 1848-iki események mihamar a haza védelmére szólították el. A szabadságharc lezajlása után gazdasági tanulmányait a magyaróvári akadémián befejezvé; haza jött s előbb a Sajóvidéken nagyobb bérgazdaságban gazdálkodott; később a 60-as években vérképében esvén, Rimaszombatba költözött, hol állandóan a városi társaság központját képezte, mely kellemes időket még elő régi barátai ma is szívesen emlegetnek. Majd Olaszországban s a régi Lombardiában tett nagyobb utazást, 1869-ben Rudolf bátyja képviselővé választatván; hazajött Ploszkóra, hol a gazdaság s nagy kiterjedésű erdőbirtokok kezelését véve át, s azt szaktudásával korszerűen fejleszté egész folyó év elejéig, míg csak betegsége meg nem gátolta, a legnagyobb gondossággal vezette.

A sors véletlen esélyessége nem szülte nemesnek; de azzal lett, azzá vált, azzá avatta őt saját egyénisége, nagylelke, tapintatos, előzékeny, udvarias modora, tudó-

Esküdtszéki főtárgyalások.

Az őszi esküdtszéki ciklus f. hó 1—4-éig tartott s a nagy közönség és jogsz.-világ élénk érdeklődéssel kísérte azt. Különösen a rozsnói Kossius-féle ügy tárgyalása keltett nagyotku érdeklődést. Első napon a számdokos emberölés büntetével vádolt legifj. *Dovalovszky Urbán András* büntügyét tárgyalták:

Elnök volt: *Kolbay* Sándor kir. törv. bíró; szavazó bírák: *Cseh* István kir. törv. bíró és *Domján* Lajos kir. törv. bíró; jegyző: *Lehoczky* Márton kir. törv. joggyakornok. — Esküdtek voltak: *Matolcsy* Pál, *Rakottgy* Danó, *Vajda* András, ifj. *Nagy* István, *Jeszai* Gáspár, *Dénes* Géza, *Becske* Bálint, ifj. *Kaposztás* József, *Sarlay* Pál, *Szabó* Gyula, *Fekete* Pál, *Soós* Ferencz. A vádhatóságot Dr. *Musotter* Miklós kir. alügyész, a védelmet Dr. *Krausz* Gyula helyett *Hennyei* László ügyvédjelölt képviselte.

A tényállás az volt, hogy 1902. évi április 20-án vasárnap este a rédovai korezmában mulattak a legények és közöttük a vádlott, legifj. *Dovalovszky Urbán András*. — Később odajött *Tomasik* János felső is, és a lözsa szélén ülő vádlottnak odaszólt, hogy „eredj tovább, mert le akarok ülni, vagy menj ki.” A vádlott erre dühösen kiment a korezmából, de nem távozott el, hanem ott ölködött a korezma-ablak alatt és fenyegetődzve kiáltott be *Tomasik* János felsőnek: „Csak jöjj ki, majd fogsz aludni!” Erre *Tomasik* János felső ki is ment és vádlottat arezul ütötte. Ez nem szolt semmit, hanem midőn *Tomasik* János felső a korezmába visszament, tovább is ott maradt a korezma előtt és leste az alkalmat a megtorlásra. Ezalatt hirül vitték a *Tomasik* János felső anyjának, hogy fia veszélyben forog, mire ez eljött a korezmához s elvette a vádlottól a kését. — Vádlott akkor haza szaladt egy másik kését s midőn visszajött, az esti homályban két birkozó alakot látott, a kik közül az egyik idb. *Dovalovszky Urbán András* volt. Ezt felismerte, a másik birkozóra pedig, a ki hátal állott neki, azt hitte, hogy bántalmazója, *Tomasik* János felső és kesével kétszer hátba dőlte azt úgy, hogy ennek következtében néhány perc alatt meghalt, mikor is kiderült, hogy vádlott tévedésből a neki semmit sem vétett *Tomasik* Györgyöt ölte meg.

Az esküdtbírószék a bizonyítási eljárás során számos tanun kívül kihallgatta dr. *Schevirán* János dobsinai és dr. *Zehery* István törvénytészi orvost, kik a sérelmeket föltétlenül halálosaknak minősítették.

A kérdések feltétele után Dr. *Musotter* Miklós kir. alügyész nagy figyelemmel hallgatott vádbeszédben részletezte az esetet s a védbeszéd után az esküdtek veridiktje legifj. *Dovalovszky Urbán* Andrást erős felindulásban elkövetett halált okozott súlyos testi sértésben mondta ki bűnösnek, minek következtében a bíróság őt két évi börtönre ítélte.

A tárgyalás este 3/4 9 órakor véget ért.

* * *

Második nap, Szeptember 2-án: *Vagner* Péter, *Hofmayer* Henrik és *Steckelbach* Vilmos kerültek a vádlottak padjára azért, mert azzal voltak vádolva, hogy 1902. május 22-én, éjjel 12 óra tájban Rozsnyón *Kossius* Jánost fejbeütötték úgy, hogy harmincnapra meghalt. A tettel *Wagner* Péter porosz születésű 26 éves bányamunkavezető volt vádolva, a másik kettő mint bűnsegéd szerepelt.

A tárgyaláson *Kubinyi* Aladár elnökölt, *Domján* Lajos és *Cseh* István voltak a bírák. Jegyző: *Fodor* Zoltán. A vádhatóságot dr. *Mészáros* István képviselte, védők voltak: Dr. *Krausz* Gyula (Wagneré), dr. *Révóssy* Gyula (Hofmayeré), dr. *Weinberger* Rezső (Steckelbaché), Tolmácsként: *Böhm* János h. törvénytészi német tolmács működött.

Az eset annak idején óriási szenzációt keltett Rozsnyón, mert az áldozat egy tisztességes polgár családhhoz tartozó: *Kossius* János rendkívüli erejéről volt városzerte ismert, kiről mint a tanuk legnagyobb része vallotta, mindenki rettegett, de ő nem félt senkitől. A

mányosan képzett műveltsége s legfőbb: jó szíve. — Nem ártott soha senkinek, — nem is tudott volna, még ha akart volna is rosszat tenni; mindenkinek, kinek csak tehetette s a hogyan tudta, csak javára szolgált.

Szerette hazáját hűségesen, úgy mint jobban nem lehet; 1848-ban az első között volt, kik a haza védelmére kardot fogtak; egyike volt azon bátor 300 ifjunak, kik Kossuthot március 13-án föl kísérték Bécsbe Ferdinandhoz, hányszor említette, hogy állottak a képviselőkkel együtt a halál torkában; a mikor a Burg kapuján tolultak befele s előttük két elsitésre váró ágyú állja legény ségével az utat, de a tüzes vasat tartó osztrák tüzerség a parancsnokló tüzérkapitány „feuer” vezényszavára, a gyújtó kanócot mindig oldalra dobta el. — Majd Görgey seregébe lépett, melyből Görgey csapatának Gömör-megyén történt átvonulása alkalmával szembaja miatt lépett ki. Részt vett a schwecháti ütközetben; a váci csatában; akkor találkozott össze Pál és Sándor fivéréivel — kikerült azt sem tudta hol vannak, amennyiben más főiskolákban, utóbbi a zürichi polytechnicumon tanulván, — más-más csapattestekhez álltak be honvédek, — amidőn Götz hadteste a honvédeket hátrálásra kényszeríté, Frigyes csapatja egy lankás domb felé menekült, hol egy ágyú mellett, melynek egy oldalán mindkét lova kilöve feküdt, egy tüzér sütögette magánosan a kanócot, — a szélén haladó honvédek rá kiáltanak, „hogy nézz előre postás, 400 lépésre vannak a schwaligerek, mentsd az ágyudát” s odarohantak a kilőtt lovakról a szíjak átvágásához, de Sándor nem tágitott, azt felelvén, hogy „addig nem megyek, amíg egyet a németre még nem lövök;” az alatt a domb ellenkező oldalán más honvéd csapat haladt föl, kik közül a szélsők szintén a kilőtt lovak számszámjának levagdálásához siettek segíteni; Sándor lött is egyet s csak akkor vették egymást észre, hogy a kilőtt lovak körül Pál és Frigyes fiverei foglalatostoktak; az egész jelenet, melyet mindig sürű könyhullatások között mondott el, csak pár percig tartott; arra sem volt idejük, hogy egymást megöleljék. Az ágyut megmentették, de szétváltak s nem is találkoztak — csak a háboru befejezése után Ploszkón.

Hű fia volt nemzetének, éles szeme a pár évtized előtt még észak Gömörben lappangó hazaellenes agitációknak éber őre volt. Rudolf bátyjával vállvetve igyekezett azokat még csirájokban elfojtani, s közös érdemük

szerencsétlen embert május 22-én éjjel a „Fekete Sas” fogadó kapubejárata mellett betört és behorpadt koponyával vérében fetrengve találták. — Nagynehezen beszállították a kórházba s ott szembesítette a vizsgálatot vezető polgármester azokkal, kikkel az éjjel együtt volt a „Sas”-ban: a három vádlottal, kik közül a sérült *Wagner* mutatott, hogy ő a tettes. — Miután már két ízben összekülönbözött Kossius ezzel a *Wagner*rel és *Hofmayer*rel, közel volt a gyanu és feltevés, hogy ők a tettesek, annyival is inkább, mert egy siket néma, ki Kossiusal azon éjjel együtt ment a vendéglőbe, jelekkel magyarázta, hogy ő látta, mikor az ajtón kijövő Kossius *Wagner* torakon ragadta s kalapácsal fejbeütötte úgy, hogy ez menten összerogyott. — A szerencsétlen ember négy napi szenvedés után a sérelem következtében meghalt.

Be volt idézve 24 tanu és három orvosszakértő. Az esküdtszék tagjaiul kiorsóltattak: Ifj. *Türöczy* Miklós, dr. *Wallentiny* Dezso, *Szabó* Gyula, *Becske* Bálint, *Matolcsy* Pál, ifj. *Csapó* János, ifj. *Czéner* Pál, *Szabó* István, *Soós* Ferencz, *Rakottgy* Danó ifj. *Nagy* István, *Batta* György rendes, *Fábr*y János és *Vajda* András póttárgyak.

A bizonyítási eljárás során kihallgatták a 24 tanut s dr. *Hajcsy* Sándor és dr. *Zehery* István bonczoló orvosokat s dr. *Ruber* József kórházi igazgatót, mire ez véget ért, éjjelután 1/2 volt s ekkor a tárgyalás folytatását reggeli 8 órára halasztották.

A bizonyítási alatt az elsőrendű vádlott konokul tagadta a terhére rótt cselekményt s a két másik tagadta a bűnrészséget. Korona tanu volt: *Szabó* Sándor siket-néma és egyik szemére is vak rozsnói iparos, kinek vallomását anyja tolmácsolta. Ennek a tanuknak, ki modulatokkal és jelekkel az egész eset lefolyását demonstrálta, a meghiteltetését az ügyészség kívánta, a védők elleneztek, a bíróság azonban meghiteltette jelképpel. Ez ellen a védők semmisségi panaszt jelentettek be. Másnap szerdán délben jutott el a tárgyalás odáig, hogy a kérdések feltétettek s aztán kezdődtek a plaidoyerok.

A vádhatóság képviselője nagyszabásu és az egész ügy apró részleteit is felölöl beszédben ismertette az esetet s kérte az esküdtbírószék a bűnösség kimondására. A védők szintén tartalmas és érveken gazdag beszédekben igyekeztek megdönteni a vádat, hivatkozva a vizsgálat hézagosságára, a korona tanu: a siketnéma teljes megbízhatatlanságára és arra, hogy semmi pozitív adat sem vall vénezeik bűnösségére.

Délutánra maradt a *Weinberger* Rezső védőbeszéde, s ekkor már egészen megtöltötte a közönség a nagytermet, 1/2 4 óra tájban az esküdtek visszavonultak s másfélórashoz tartó tanácskozás után *Soós* Ferencz kihirdette a verdiktet, mely *Wagner* Pétert bűnösnek mondta ki abban, hogy Kossius Jánost 1902. május 22-én éjjel Rozsnyón egy szilárd tárggyal úgy ütötte fejbe, hogy az 26-án meghalt. *Hofmayer* Henriket pedig abban, hogy ő *Wagner* felbujtotta a tettre, s neki segédkezett. *Steckelbach* Vilmosra kimondták, hogy nem bűnös, s így őt a kir. törvénytészi a vád alól felmentette, s nyomban szabadlábra helyeztetett.

Az ügyész halalt okozó súlyos testi sértés büntette miatt kéri a két vádlottat elítelni, a védők pedig az enyhítő körülmények figyelembe vételére kéri a bíróságot.

A törvénytészi visszavonult, s lapunk zártakor hozta meg ítéletét, mely szerint *Wagner* 3 évi, *Hofmayer* 2 évi és hat hónapi börtönre ítéltetett. Az esküdtbírószék még rátér az utolsó *Polyák* *Bukó* András és *Russó* Lajos elleni rablás büntette miatt folyamatban levő bűnügy főtárgyalására, mely azonban már csak esütörtökön nyerhet befejezést.

Hirek és vegyesek.

Ferenczy István szobrára a „*Budapesti Hirlap*” szerkesztősége, mint hozzá beküldött összeget: 2 koronát juttatott hozzánk s így az eddigi gyűjtés ez összeggel együtt 160 korona 20 fillért tesz ki.

maradt, hogy felvidékünkön a hazaellenes mozgalmak még csak tapláló talajra sem tehetek szert.

Hű fia volt egyházának, melyet szüleitől öröklött vallásossága s hitbuzgósága bizonyított; egyházat anyagiilag sem feledkezett meg soha támogatni.

A megye közéletében mindig tevékeny részt vett s különböző bizottságokban gyakran elnökölt.

Nagy harciosa volt a szabadelvű eszméknek, liberális gondolkozása s álláspontja ifjuságától öregseigéig folyton szilárdult.

Humanitárius s kulturális intézetek személyében lelkes partfogójukat találtak föl, s maecenásukat veszték el. A ratkói kisdudovoda föllállítására s annak föntartására hazafias tekintetből is nagy érdeme, s állandó gondoskodását képezte; ugyszintén buzgó pártolója volt a Ratkó és vidéki négyesületnek, mely két intézmény gyűléseiről sohasem hiányzott s a legfőbb ször maga képviselte nő társaival szemben a más nemet.

Megbecsülte a komoly tudományosságot s főleg a gazdasági szak tudományos kérdései fölötti eszméserekkel szemben foglalkozott; bár hosszas tudományos értekezéseknek nagy barátja nem volt. — Szerette a szabad természetet, itt volt az ő igazi otthona. *Diana* istennőnek ifju kora óta fölvatott híve volt. Számtalanszor bebarárgolta a bérezes Gömört; mint kitünő lövő s practicus vadász messze földön híres volt. — Az 50-es években a még kevésbé ismert Magas Tatrát a híres medve vadász *Blasi* kapitány barátjával sokszor bejárta s az általuk először megmászott csucokat együtt nevezték el. — Több ezer holdat kitevő erdősegekben a vadtenyésztést szakavatottan vezette s Trsztyei vadász-lakai gyakran voltak megyénk notabilis nimródjainak s szomszéd barátainak kedvenc találkozási helyei; hol vidám poharazás közt folytak az esti tűz körül a vadász adomázások; — sok-sok epizód fűződik e magas hegyekhez. Hányszor esett le Frigyes napra a polomi szikláról az özbak? — Mily édes mosolylyal mondogatta el, mikor éjjeli mulatozás közben két kedves öreg barátja, a pap meg a járásbíró, hideg liba máj helyébe megették a bagaria eszmkák kenésére készített s véletlenül az elemóziás kosárba pakolt darabos sárga vasalint a legjobb étvágygyal? stb. stb.

Szerette a zenét meg a dalt; kedves nótái:

„Azt mondják, nem adnak engem galambomnak.”

Kossuth ünnepély. Hazánk elhunyt nagy fia: Kossuth Lajos születésének századik évfordulója alkalmából városunk közönsége is ünnepet ül f. hó 19-én. Lapunk más helyén megemlítjük, hogy a városi képviselőtestület bizottságot küldött ki az ünnepély rendezésére. Ez a bizottság a polgármester elnöke alatt f. hó 1-én ülést tartott, melyen csaknem teljes számban megjelentek a bizottság tagjai, s elhatározták, hogy a közgyűlésnek bemutatják a tervezetet, mely szerint szept. 19-én a város fellobogozására a lakosságot hívja fel a város, a lelkeseket pedig kérje fel ünnepi istentisztelet tartására. A kereskedők felkértek üzleteik bezárására. Az összes tanuló-ifjúság kivonul s a képviselőtestület díszközgyűlést tart, melyen a polgármester fogja méltatni a nagy nap jelentőségét, majd az iskolai növendékek, az összes testületek s a városi képviselők zászló alatt kivonulnak az Erzsébet-terre, vagy a Széchenyi kertbe, hol a dalárda közreműködése mellett ünnepély tartatik. Az ünnepi szónoklatot dr. Veres Samu főgymn. tanár tartja. Lesz még szavalat, esetleg mulatság a kertben — Itt említjük meg, hogy a polgári olvasókör *Rábely* Miklós elnöke alatt f. hó 2-án tartott választmányi ülésén ki mondta, hogy külön ünnepélyt nem rendez, hanem a város által rendezendő hazafias ünnepélyen vesz részt, s csupán az esti közbacsót tartja meg saját helyiségében.

Értekezlet. Pokorný Vilmos kassai hadtestparancsnok kíséretével együtt f. hó 4-én városunkba fog érkezni s ugyanazon nap a Rimaszombatban elhelyezendő katonaság dolgaiban a vármegye, város s katonaság részéről kiküldött tagok között a délután folyamán értekezlet lesz.

Küldöttség. Wesselényi szobrának leleplezési ünnepélyen f. hó 18-án Zilahon Gömörvármegye törvényhatóságát *Bornemisza* László alispán, *Lukács* Géza főjegyző, *Kubinyi* Géza orsz. képviselő, *Kubinyi* Aladár kir. törvényszéki elnök és *Farkas* Zoltán földbirtokos fogják képviselni.

Halálozás. Dobsina város közeletének egyik régi, tekintélyes alakja: *Köhler* Simon sebész, nyug. városi orvos, ki Dobsinán és környékén közszeretnek, tiszteltnek és nagy népszerűségnek örvendett, augusztus hó 30-án 83 éves korában, mintegy 54 éves orvosi működés után végelgyengülésben elhunyt. Temetése f. hó 2-án nagy részvét mellett ment végbe. — Béke poraira!

Magyar istentisztelet Susányban. A környékbeli tot községeknek valódi mintaképe gyanánt ismeretes ez a csinos, tiszta kis falu, melyet Bahéry János néptanító, közel negyven évi buzgó működésével a szó szoros értelmében atalakitott. A susányi lakosság szorgalma, jóléte, életmódja, szokása és erkölése e 40 év alatt folyton javult, emelkedett; mert Bahéry János nemcsak az iskolában, hanem azon kívül is mindig gondoskodott a nép gyermekeinek való olyan szellemi foglalkozásokról, melyel őket a haszontalan és káros időtöltéstől elvonták. Így pl. legutóbb „Magyar zené és olvasókört” létesített, melynek keretében egy 14 tagból álló fuvózenekar és számos tagú öszhangzatos énekkar alakult, melyet Bahéry kívül *Piszar* Lukács, *Timár* János, *Cselinszky* Lukács és *Timár* György helybeli polgárokból álló buzgó tisztikar vezet. Az ének- és zenekar hazafias ünnepély alkalmával már többször szerepelt általános tetszés mellett; — a legutóbbi vasárnap pedig a róm. kath. templomban zenés misét rendezett, melyen *Bobák* Béla nagyszuhai plébanus *Kojnok* Pál növendékpa segédte mellett celebrált. A zsufolásg megtelt templomban az énekkar folyton a *Tárkányi* Béla-féle énekeskönyvből vett szép magyar énekkel emelte a közönség áhitatát. Az istentiszteleten a környék

„Koresmárosné rom — rom — rom — rom — rom — rom”
S melyet mint 48-as honvédek menetelés közben daloltak:

„Kinek varrod babám azt az inget,
Sokszor viszhangozták a kis vadász szoba falai.
A véletlen játéka, hogy legkedvesebb dalának stró-
jai éppen nála váltak beteljesedettek, melynek végsorai:
„Lankadt eremben virgoncz vérem
Hajdani napjaimat már nem érem,
Tán még unalom is lehet nekem ez az élet.”
Bár súlyos bajában sem panaszkodott soha az élet unalmáról.

Nagy kedvelője volt a társaságnak, melynek mindig központját képezte; — de csakis a fiatalsághoz húzott, azok között is az eleven, vig kedélyűeket szerette, kik viszont rajongtak érte; — maga is életfogytig fiatalnak képzelte magát — Általában két néven ismerték, közelállóinak s barátainak „Frigyes bácsi” ja volt; a távolállóknak pedig „tekintetes” ura.

A köznépek igazi atya volt, ilyennek tisztelték, a birtokaihoz tartozó falvakban: R. Zdiehán, Polomon, Krokván, Bisztrón, Fülléren, Ploszkón és Gerliczen az utolsó szál emberig is rajongással szerették s bizalommal tisztelték. Bajaikban mindig segítő atyjuk volt; anyagi támogatásain kívül jó tanácsait soha sem vonta meg tőlük; — e szeretet s ragaszkodás folyamán tudható be az azon gondos ápolás, melyben környezet s családja oly hosszú időn át tartó betegsége alatt a legnagyobb odaadással részesítette; mert igazán szerette. — S most, e kedves lélek hült teteme itt nyugszik előttünk, a kút melletti szomorú kőrísfa árnyában, emeleti kis szobája ablaka alatt, hol élte java részét élte át, — ott, hol két hét előtt még hordszékeiben ülve keresett vig társai körében szórakozást, hol kis gerléit betegségében is étette; ott, hol a ploszkói kastély „katakombáinak” falán a félszázad előtt saját kezével ültetett s szorgosan gondozott óriás szőlőtől; — ezernyi tisztelői, szerettei és barátaival együtt fonják a halotti koszorút s pihenni majd a százados fenyők alatti szikla sírban örök álmát kedvesei között, kik e jó léleknek életet adtak s kiknek körében megpihenni mindig hő végya volt Nyugodjék békével. . . Emléke örökre bevésvé marad szíveinkben.
Jó Frigyes bácsi Isten vele! —s —a.

intelligenciájából is többen részt vettek, kik nem győzők eléggé dicsérni a nemes czélú egyesületet, főképp pedig annak derek szervezőjét: Bahéry János néptanítót.

Esküvő. Meghatón szép esküvő folyt le augusztus hó 30-án a helybeli ev. templomban. Egy súlyos csapás alatt sokat szenvedő családnak szép és kedves leányát *Alexy* Etelkát vezette oltár elé *Glaser* Emil, losoncz-apattalyi körjegyző. A polgári házasságkötést dr. *Kovács* László polgármester végezte, a ki a jegyesekhez szép beszédet intézett. A templomban *Glauf* Pál ev. főesperes igaz szívből jövő és szívhez szóló apostoli szavak kíséretében kérte az ifjú párra Isten áldását. Az esküvő után a násznép a városkertbe vonult, a hol *Ujlaky* Iona vendéglősné készítette a kitűnő lakodalmi ebédet, mely alatt szebbnél szebb felköszöntők hangzóttak el az ifjú házassokra, a betegség miatt távollevő örömszülőkre, az eskető főpásztorra, dr. *Zehery* István törvényszéki orvos és *Csonka* Zsigmond losonczai főszolgabíró násznagyokra és a megjelent szépekre. Ebéd után a menyasszony szüleinek vendégszerető lakására vonult a nászgyülekezet oszonnára, s hogy üdvözölje az ágyban fekvő örömapát *Alexy* Jánost, nyugalmoba vonult poltári ev. lelkeszt, a kire az örömműnne látható jó hatást gyakorolt. Este felé kocsikra vitték a bájos menyasszonyt új otthonába Losonczra. Tartós boldogságot kívánunk!

Halálozás. *Dioszeghy* Maté, nyugalmazott kir. utmester f. hó 1-én 78 éves korában végelgyengülésben meghalt *Horváth* Zoltán főgymn. tanár hazában, a ki az elhunytban apósát gyászolja. Nyugalmat keresni jött városunkba a szeretetreméltó öreg ur e tavaszon s ime itt találta fel az örök pihenést. Temetése f. hó 3-án ment végbe nagy részvét mellett. Béke poraira!

Ovoda vizsga volt az elmúlt vasárnap *Pongyelok* községben, ahol a vármegyei közművelődési egyesület által tartott kisedővoda apró növendékei gyönyörködtették a közelből s távolból összegyűlt közönséget, mindazzal a sok kedves „tudománytal”, amit vezetőjüktől: *György* Erzsébet képesített óvónőtől elsajátítottak. A pongyeloki ovoda csak a nyári időszakban mindössze két hónapig működik, de így rövid idő alatt is fényes tanúbizonyságot tett arról, hogy a közművelődési-egylet érdemes munkát végzett, midőn e hazafias czélú cultur-intézményt létesítette s annak vezetését oly kiváló képzettségű óvónőre bízta, mint *György* Erzsébet. Körülbelül 30, és pedig jobbadán tót anyanyelvű gyermek változatos nótáiban, jókedvű játékaiban, versikéiben gyönyörködhettünk, melyeket mind egytől-egyig magyar nyelven mutattak be a kicsinyek; látható igaz öröme maguknak a szülőknél is, a kik mind jobban és jobban megbarátkoznak a magyar ovodával. A kis hazafias ünnepélyen városunkból is többen voltak jelen s ezek sorából *Józsa* Antal kir. tanfelügyelő meglepő szavakkal adott kifejezést a közművelődési egyesület megelégedésének és köszönetének, azért az elismerésre méltó fáradozásért, melyet a siker érdekében az ovoda vezetője kifejtett.

Halálozás. *Nagy* Ernő szigorló orvos, Rozsnyó város társas életének egyik rokonszenves, kedvelt alakja mult hó 26-án 41 éves korában Budapesten elhunyt. Ugyanott temették el, s halála őszinte részvétet keltett Rozsnyó város társalmában.

Tűzoltó mulatság Putnokon. A putnoki önkéntes tűzoltó-egylet 1902. évi szeptember hó 7-én d. u. 3 órakor tartja Putnokon, a városház tanácstermében VII. évi közgyűlését és ennek befejezése után a putnoki főrdő helyiségekben zártkörű táncmulatságot rendez dr. *gróf Serényi* Béla egyleti elnök, *Hönsch* Ede, egyt. al-elnök, *Friedl* György parancsnok, *Fekete* Nándor tiszt. parancsnok, *Matawowszky* Endre egyt. titkár, dr. *Úrsznyi* Gyula egyt. orvos, *Kiszely* József egyt. pénztárnok, *Márton* Aurél, *Feleky* Ferencz, *Tannenbaum* Bernát felügy. bizottsági tagok vezetése mellett. — A jó hírnévnek örvendő mulatság iránt megyszerte nagy az érdeklődés. A putnokiak újra jól és kedélyesen fogtak mulatni!

Iskolai értesítők czim alatt mult számunkban foglalt ismertetésünk kiegészítésül közöljük azon tanuló névsorát, kiknek a legszebb (néhányiknek minden tantárgyból jeles) bizonyítványuk volt a lefolyt tanévben. Legyen ez buzdítására az összes tanuló ifjúságnak. *Sárospataki ev. ref. főgimnázium:* I. osztály: *Árokbáty* Béla, *Bodnár* Ferencz, *Erdélyi* Sándor, *Horváth* Zoltán, *Hubay* Géza, *Katona* Endre, *Molnár* István, *Palóczy* Barna, *Szánthó* Ferencz, *Szombathy* Antal, *Tóth* Lajos; II. osztály: *Bakó* Péter, *Boros* Kálmán, *Brzórád* Rezső, *Csillik* Bertalan, *Csontos* József, *Guttman* János, *Hege-düs* József, *Hörsik* András, *Katona* György, *Klein* Sándor, *Koesis* Kálmán, *Magyar* Miklós, *Moravez* Imre, *Nagy* Béla, *Radácsy* Béla, *Radácsy* György, *Szepessy* Pál, *Tariska* Gábor, *Turóczy* Miklós, *Vas* Lajos; III. osztály: *Buday* István, *Deme* László, *Fekete* Lajos, *Göcz* Lajos, *Kérészi* István, *Kiss* Árpád, *Kovács* Bertalan, *Rozgonyi* Sándor, *Tóth* József; IV. osztály: *Keresztesi* László, *Körödy* Andor, *Szabó* Károly, *Trócsányi* Dezső; V. osztály: *Hézer* Aurél, *Horváth* Endre, *Molnár* Ferencz, *Nagy* Lajos, *Tóth* János, *Trenko* György; VI. osztály: *Dezső* Dénes, *Farkas* Elek, *Szívós* Béla, *Trócsányi* Zoltán; VII. osztály: *Búza* László, *Papp* József, *Phillip* Ernő, *Veszprémi* Zoltán; VIII. osztály: *Binéth* Menyhért, *Mizsák* András, *Veres* Károly. — *Rozsnyói ág. h. ev. főgimnázium.* I. osztály: *Antal* János, *Chochol* János, *Cseffo* Sándor, *Kálmán* Ottó, *Kubinyi* Ödön; II. osztály: *Egyed* Aladár, *Glósz* Dezső, *Hritz* Kálmán, *Kiss* Barna, *Lipták* László; III. osztály: *Fridmann* Loránd, *Pauks* Pál; IV. osztály: *Mayer* Béla, *Glatzner* Rezső, *Steinberger* Ede, *Tichy* Kálmán; V. osztály: *Kulesár* Bertalan; VI. osztály: *Klaniczay* Sándor, *Osváth* Gyula; VII. osztály: *Markó* Árpád, *Mayer* Emil; VIII. osztály: *Füleky* Béla, *Harencsár* János, *Hronyecz* György. — *Rimaszombati egy. prot. főgimnázium.* I. osztály: *Meszlényi* Zoltán, *Sailer* Károly, *Veliaeek* Károly; II. osztály: *Benecik* Gyula, *Frenyo* Lajos, *Gabonás* János, *Szöke* István, *Tóth* Sándor; III. osztály: *Kovács* Lajos, *Svingor* Jenő; IV. osztály: *Eszényi* Gyula, *Figuli* Pál, *Gottlieb* Gyula, *Markovics* Iván, *Molnár* István, *Stech* Dezső, ifj. *Szabó* József, id. *Szabó* József, *Szabó* Gyula, báró *Radvánszky* Béla; V. osztály: *Buday* Aladár, *Dorka* László, *Hubay* Mihály, *Huszth* Ferencz, *Kerekes* Jenő, *Molnár* Gyula; VI. osztály: *Farkas* József, *Kemény* Miklós, *Nagy* Imre, *Papp* Ferencz, *Palkovics* Pál, *Valko* Arthur, *Varga* Pál, báró *Radvánszky* K.; VII. osztály: *Fülep* Kálmán, *Hanesz* Gusztáv, *Molnár* József; VIII.

osztály: *Bernáth* Géza, *Bodiczky* Iván, *Eckstein* Ignác, *Koreny* Gyula, *Rády* Albert, *Weisz* Bernát.

Nagy idők tanuja *Pelsűcz* a minap halt meg *Orban* Mihály volt negyvennyolczas huszárörmester. Az aradi Hadik-huszarezredben szolgált mint kaplár; az ezred akkor még a *Ferdinand* nevet viselte. Mikor a szabadságharc kitört, a Bácskába vonult az ezred, a melynek egyik érdekes katonája volt *Orban* Mihály: dalias, szeles vállu alak, villogó szemmel, fekete bajusszal s olyan dörgő hanggal, hogy még a csatazajban is meghallottak. *Szent-Tamas*, *Turia* és *Földvár* előtt olyan vitézul küzdött, hogy *Beothy* Ödön, bacsikai kormánybiztos megdicsérte és megjutalmazta. A szolnoki csatában *Orban* néhányadmagaival megmentette *Puky* alezredest. A csata sorsa már eldőlt, a mikor megjelent *Ottinger* tábornok lovas dandárával. A huszárok és a lengyel dzsidások, támogatva a vasuti töltésen fölállított ütegtől, visszaverték. Ekkor történt, hogy *Puky* alezredest egy vértés törzstiszt katonásan üdvözölve magához intette. *Puky* azt híven, hogy valami régi ismerőse hívja, oda ment, de akkor a vértések rátámadtak s úgy megvagdalták, hogy hét vérző sebbel esett le lovaról. Látta ezt *Orban* s huszáraival rárontott a vértésekre, kiszabadította az alezredest, a törzstisztet pedig egy hatalmas kardcsapással úgy nyakon szelítette, hogy még aznap este meghalt a kórházban. *Puky* alezredest főlepült és a tavaszi hadjáratban ismét részt vett. A szabadságharc után *Orban* Mihály hazament *Pelsűcz*re, a hol a falu nagyon szerette a tipikus vén huszart.

Fedett helység mulatsága. Most nyáron mult egy éve, hogy nagy nehezen, közadakozás és városi segély mellett felépítették az oly nélkülözhetetlennek állított szabadkai fedett helyiséget. Most áll s állt egész nyáron annélkül, hogy csak valaki is igénybe vette volna. Nem gondolt vele seuki, kivéve azon személyeket, kiket még annyi kapos tűz a felállításához, kik jót állottak a még lennmaradt pár száz koronaért, hogy a rendezendő mulatságok és adományokból 2 év alatt a hatrálék be fog folyni. Mar egy év elmult — nem folyt be semmi. Most azok indítványára mozgalom indult meg, s felfogják kérni a város ifjúságát egy a szabadkai erdőben a fedett helyiség javára rendezendő mulatságra. — Hisszük, városunk közönsége kellő támogatásban fogja részesíteni e mulatságot.

Panaszok. A *Ferenczy-utca* 172. számú ház előtt a nyílt utcán a sertések számára sár-gödört ásott a ház tulajdonosa és e gödörben állandóan lubiczkol egy nagy sertés. Lehet, hogy a sertés-higienia szempontjából ez helyes intézkedés, de az emberi közegésszeggel, továbbá a tisztasággal és renddel ellenkezik, miért is kerjük az illetékes hatóságot, hogy a disznok utcái sár-fürdőjét tiltsa be és az utca tisztaságát a háziurnak eszébe juttassa. — A másik panasz a *Tompa-szoborról* szól. A *Tompa* szobor körül tuskés sodronyból kerítést állított a hatóság. Hogy mit akar védelemben venni vele, nem tudjuk, mert az egész téren homokon és gizzagon kívül egyéb nem terem. Annyi azonban bizonyos, hogy a rövidlató emberek vagy a sötétben a városba igyekvő utasok neki mennek a tuskés sodronynak, mely nemcsak, hogy ruhájokat, de még testüket is megtépi. A szegény oktanok kutyákról, melyek valóságos martýrjai e sodronykerítésnek és tépett sebekkel szaladgálnak összevérezve mindent, nem is szólok. Minek az a túske azon a kerítésen? — A harmadik panasz már százszor elhangzott e helyen, de sazegegyedszer is hadd hangozzék. Legyen szives a hatóság reggel négytől — hét óráig söpörtetni és ha söpörtet, hát előbb öntöztesse meg az utcát, mert nagy a por és gyilkos a por!

Táncmulatság Balogon. A balogi ev. ref. egyház által 1902. évi szeptember hó 7-én orgona- és iskolaszentelés alkalmából, az új iskola tantermében az új orgona-alap javára táncvizsgalmat rendez. Belépti-dij: személyenkint 1 kor. Csaladjegy 3 kor. Kezdeté délután 4 órakor. Felülvezetések a jótékonyczél érdekében köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtaztatnak — A mulatságra városunkból is sokan készülnek.

Az ifjúság erkölcsi megóvása. *Jurin* Samu jolsvai igazgató-tanító ily czim alatt tartott s a gömör-megyei ált. tanító-egyesület nagyröczei járáskör értekezletén felolvasott értekezése egy csinos füzetben nyomtatásban is megjelent.

Baleset. A helybeli conserv-gyárban f. hó 1-én *Járosvy* Maria munkásnő a bádogdobozgyar mellett levő kis raktárban a transmissio hengerének kiálló részéhez oly közel jutott, hogy a hengerre rácsavarodott a vigyázatlan leány ruhája. A henger néhányszor megforgatta s a bádogdobozokhoz ütötte a leányt úgy, hogy az súlyos sérüléseket szenvedett.

Öngyilkosság. *Kráner* István togházörmester mult hó 29-én délután fél 2 óra tájban a rimaszombati fogház egy félreeső helyén: szolgálati tegyverével töbe lötte magát és nyomban meghalt. Öngyilkosságának oka az volt, hogy az ellene megindított fegyelmi eljárás folytán hivatalától megfosztatott. *Kráner* Istvánt veszett ügye kétségbeejtette. A 23 év óta becsülettel szolgáló férfi nem tudta elviselni a szégyent, mely ősz fejét érte és bár, — mint mondják — a helybeli konzervgyarban már talált is alkalmazást, inkább a halált választotta. Hátrahagyott leveleiben hangoztatja, hogy nem érdemelte a súlyos büntetést, mert ártatlannak tartja ügy önmagát, mint többi társait is.

Gyilkos apa. Mult hó 29-én *Simonyiban* *Mihalik* Antal számadó juhász gyermekét meglojtotta, aztán bedobta a vízbe, magát pedig felakasztotta a viz partján levő fára. A viz-galatot megindította *Feledy* Ferencz rimaszécsi aljárásbíró, s a hullan dr. *Zehery* törvényszéki- és dr. *Molnár* körorvos megejtette a bonczolást.

Brutális férj. *Bari* János abafalai kertész-bojtár ugyancsak békétlen életet él a feleségével *Kotai* Klárával, kivel már több ízben ugyancsak komolyan összeküldönbözött. Augusztus hó 31-én ismét összeszóltakoztak s a férj bicskáját hirtelen kirántva, a 47 éves asszonyt hasba szurta. A súlyosan sérült asszonyt másnap beszállították a kórházba.

Öngyilkosság. Mult szombaton éjjel egy helybeli pinczernő, valószínűleg szerelmi csalódásból kifolyólag, gyufaoldatot ivott, s vasárnap éjjel kinos szenvedések után meghalt. Temetése folyó hó 2-án délután volt az elhunyt lakásáról.

Jótekonyczélú műkedvelői előadás.

A rimaszombati kereskedő-íjjak — létesítendő egyesületük javára — Rimaszombatban, 1902. évi szeptember hó 7-én (vasárnap), a „Három Rózsa” nagytermében táncmulatsággal egybekötött műkedvelői előadást rendeznek, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség.

Színre kerül:

AZ ISTEN KEZE.

Eredeti népszimnű dalokkal 3 felvonásban, írta: Lukácsy Sándor. Rendező: Paal Gyula. — Sugó: Fráter Sándor.

Személyek:

Gondos Mihály módos gazda	Kenyeresy József.
Zsófia, felesége	László Juliska k. a.
Juliska, leányuk	Molnár Irma k. a.
Szekeressné, özvegyasszony	Kiss Juliska k. a.
Pista } fiai	Gabányi Árpád.
Dani } fiai	Szegbő Sándor.
Darázs János, a Zsófi mostohája	Kele Akos.
Liliom Klári, öz. menyecske	Kovács Erzsike k. a.
Csontos Pál, birtokos	Spernáth Menyhért.
Avari, jegyző	Nehrer János.
Cserjés, tanító	Veisz Lajos.
Tövis, gazdaember	Pál János.
Tövisné,	Schlesinger Róza k. a.
Ferke, fiók	Csizi Kálmán.
Lipi, zsidó koresmáros	Kis Gábor.
Korbané,	Csizi Gizella k. a.
Küllő,	Böhm Arnold.
Kisbíró,	Dobos Jenő.
Csörgéné, cseléd Klárinál	Nagy Gizella k. a.
Egy legény	Heppka Pál.
Egy menyecske	* * *
Egy leány	Hizsnyan Veron k. a.
1-ső gazda	Ferenczi József.
2-ik gazda	Agócs Géza.
Egy csendőr	Kovács Sándor.
Egy negyedfélves kis leányka	* * *

Falusi nép.

Történik egy tiszavidéki faluban. Idő: jelenkor.

Kezdeté pontban 8 órakor.

Helyárok: Körszék 2 korona. Zártszék 1—2 sorban 2 korona, 3—6 sorban 1 korona 60 fillér, a többi sorban 1 korona 20 fillér. Földszinti állóhely 80 fillér. Karzat 40 fillér. Diák-jegy földszinti állóhelyre 60 fillér. — Jegyek előre válthatók: *ösv. Miskolczi Istvánné* cukrakészében és *Rábely Miklós* ur könyvkereskedésében

Felülfizetések a jótekonyczél érdekében köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Külföldre szóló levelek bérmentesítése.

A kassai m. kir. posta-igazgatóságtól kaptuk az alábbi közleményt: „Vett értesülés szerint még mindig előfordul, hogy a Magyarországból külföldre s főleg az Amerikai Egyesült államokba szóló levelek és levelező lapok elégtelenül vannak bérmentesítve, minek folytán a hiányosan bérmentesített levélpostai küldemények a hiányzó bérmentesítési díj kétszeres összegével lesznek megterhelve s ez által a feladók nemcsak a címzetetteknek okoznak akaratlanul kellemetlenségeket, hanem a hiányos bérmentesítés miatt a magyar kincstár is károsul. Ezen hibás bérmentesítés azon körülménynek tulajdonítható, hogy a közönség az 1900. évi január hó 1-ével életbe lépett tarifális változásokat még most sem veszi figyelembe s külföldre szóló leveleit és levelező lapjait még most is 20, illetve 5 fillérrel bérmentesíti. A közönség tájékoztatására ez alkalomból ismételtlen közlöm, hogy a külföldre szóló egyszerű levél díja 25 fillér, a levelezőlap díja pedig 10 fillér; az Ausztriával, Bosznia-Hercegovinával, Németországgal, Szerbiával és Montenegróval való forgalomban pedig a levél díja 10 fillér, a levelezőlapé pedig 5 fillér. Az ajánlási díj ugy a belsőldre, mint a külföldre szóló ajánlott leveleknél 25 fillér.

Nyilvános nyugtázás. A putnokon folyó hó 17-én megtartott jótekonyczélú mulatság elszámolása: Bevétel 534 kor. 20 fill., kiadás 357 kor. 12 fill. tiszta jövedelem 177 kor. 08 fillér. — Felülfizettek: Dr. gróf Serényi Béla 96 korona, Putnoky Mór (Gesztete) 56 kor., Molnár Viktorné (Abafalu) 8 korona, Teleky Ferencz 15 korona, dr. Dienes Gyula (Rimaszombat), Farkas Gyula, Fekete Nándor, Walther Gyula (Szentkirály) 5—5 koronát, Ruszkay Gyuláné (Jánosi) 3 koronát, Balányi Dezső, Hamos Aladar, Lehoczky István (Besztercebánya), Zajácz János 2—2 koronát, Csizsár László (S.-Püspök), Járdánházy Dénes, Holczmann Sándor,

Kocsikéssy Ede (Bécs), Rechling E. (Királd), Szarka Andrásné, Osgyány Béla (Kelemér), Zádor Benő 1—1 koronát. — A rendezőség ez uton mond hálás köszönetet a megjelent nagy közönségnek, szives támogatásaiért s a felülfizetőknek a nemes jótekonyczél érdekében történt adományaikért. Putnok, 1902. augusztus 21-én. *A rendezőség.*

Nyilvános számadás. A „Tamásfalvai Petőfi-egylet” augusztus 17-én rendezett színelőadásának bevétele volt:

Belépti díjakból	241 kor. 20 fill.
Felülfizetésekből	7 kor. 60 fill.
Összesen	248 kor. 80 fill.
Kiadás	144 kor. 08 fill.
Tiszta jövedelem	104 kor. 72 fill.

mely összeg az egyesület alaptőkéjének gyarapítására fordítatott. — Felülfizettek: Ifj. Pásztor András 3 kor. 80 fillér, Lévai Izsó 1 kor. 50 fill., Simon János 1 kor., Elek Zoltán 40 fillér, Valaszky János kőműves 40 fill., Czákó János 30 fill., Klóhan Antal 20 fill. — Az előadás megjelent szép számú műpártoló közönségnek, valamint a nemes szívű felülfizetőknek ez uton is hálás köszönetet mond a *rendezőség.*

Hirdetmény.

4455. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **kismártoni takarékpénztár** végrehajtatonak **István Lajos és János** végrehajtást szenvedő elleni 3200 korona s járuléki iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi LX. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Bellény községben fekvő s a bellényi 21. számú tjkönyvben A. I. 2—23. sorsz. alatt foglalt István Lajos és István János 1/4-ed urbéri külbirtok 1724 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1902. évi szeptember hó 20-ik** napjának délelőtti 10 óráját Bellény községébe a községi bíró házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-czikk 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1902. évi augusztus hó 2. napján.

Kálniczky, kir. törvszéki bíró.

Eladó.

15 év óta fenálló jó forgalmu **vegyes-, bőr- és vaskereskedésem italmérési joggal** — családi körülmények miatt — esetleg **házzal** együtt — előnyös feltételek mellett — eladó. — Értekezhetni október 1-éig **Jordán Adolf** tulajdonossal **Szent-Simon** (u. p. Felső-Hangony) 1—2

Hirdetmény.

4373. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **kismártoni takarékpénztár** végrehajtatonak **István Lajos és társa** végrehajtást szenvedő elleni 3200 korona s járuléki iránti árverési ügyében a kismártoni takarékpénztár utóajánlata folytán a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében, a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Bellény és Szutor községben fekvő s a bellényi 29/1. számú tjkönyvben foglalt István Lajos, István János, ifj. Huszti István alsó, Csebők Pálné szül. Huszti Julianna, Huszti Mihály és Huszti Terézia 14. hrszámú beltelkére és azon épült 13. sz. a. házra s melléképületekre 740 korona. — A bellényi 21. számú tjkvben A. I. 2—23. sorsz. alatt foglalt István Lajos és István János 1/4-ed urbéri külbirtokára 1724 korona és a szúteri 67. számú tjkönyvben A. 1—3 sor, 938/1., 938/4. és 938/5. hrszám alatt foglalt István Lajos és István János külbirtokára 1760 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1902. évi szeptember hó 20-ik** napjának délelőtti 10 óráját Bellény és Szutor községében a községi bíró házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok az utóajánlattevő által ígért 794 korona, illetve 1545 koronán alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-dik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megtartása előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1902. évi augusztus hó 2. napján.

Kálniczky, kir. törvszéki bíró.

ISKOLAKÖNYVEK,
mindenféle tanszerek, jegyzetkönyvek, táskák
kaphatók:
RÁBELY MIKLÓS
könyv- és papirkereskedésében
Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 8. szám alatt.
A „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Műhimzés az eredeti SINGER családi varrógépeken.

Rimaszombatban, 1902. szeptember hó 1-től a volt róm kath. iskola épületében **Gyurkó Francziska** urnó termében **kiállítással egybekötött** mintegy 2 hétre tervezett

tanfolyamot

nyitunk **műhimzésben, úr- és áttört-munkákban.**

Van szerencsénk ehhez azzal a megjegyzéssel meghívni a nagyérdemű közönséget, hogy az **oktatásban való részvétel teljesen ingyenes** s azzal, hogy a tanfolyam meglátogatása mindenki részére szabad. Az oktatás kiterjed minden különféle himzési módra, mint: színes himzés, zsmór- és monogram-himzés, **Madeira és Hardanger-munkák**, applikációk, úr- és áttört munkák stb.-re és könnyen érthető módszer szerint nyújtatik, úgy, hogy a tanítvány 8 nap után önállóan dolgozhatik.

Ezen tanfolyammal összekötetésben gondos

varrási oktatást

is adunk. különös tekintettel a **Central Bobbin varrógépekhez** adott apparátusok használatára.

Résztevők a tanfolyamon jelentkezhetnek

Tisztelettel

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Előbbi cég: Neidlinger G.